

President Toomas Hendrik Ilves osales täna Inimsusevastaste Kuritegude Uurimise Eesti Rahvusvahelise Komisjoni lõppkonverentsil Teaduste Akadeemia Presiidiumi saalis.

Riigipea tänas rahvusvahelise komisjoni liikmeid ja uurijaid nende tegevuse eest, mille tulemused on leidnud tsiteerimist paljudes teaduslikes publikatsioonides.

“Mul on eriliselt hea meel, et komisjoni lõppraport esitatakse homse ÜRO inimõiguste ülddeklaratsiooni 60. aastapäeva eel,” ütles president Ilves.

“Siseriiklik diskussioongi Eesti lähimineviku üle on muutunud ka tänu komisjoni tegevusele palju argumenteeritumaks - alusetu lahmimine on taandunud interneti jututubade taganurkadesse ning aastakümnetega kivilinenud poliitilised argumendid ei ole kinnistunud aksiomideks,” sõnas riigipea.

President Ilvese sõnul ei saa me öelda, et inimsusevastased kuriteod on nüüd 100-protsendiliselt läbi uuritud ja selle lehekülje Eesti ajaloos võib sulgeda.

“Vajadus meie lähema ajaloo teadvustamiseks ei ole kadunud,” ütles riigipea, meenutades enda ettepanekut asutada Eesti Mälu Instituut, mis võtab vaatluse alla okupatsiooniaja läinud sajandi keskpaigast kuni 1991. aastani ning seda inimõiguste rikkumise vaatenurgast.

Inimsusevastaste Kuritegude Uurimise Eesti Rahvusvahelise Komisjoni kutsus kokku president Lennart Meri 1998. aastal. Komisjoni eesmärgiks oli alates 1940. aastast Eestis või ka Eesti kodanike ja elanike vastu toime pandud inimsusevastaste kuritegude uurimine. Oma uurimistöös lähtus komisjon Rahvusvahelise Kriminaalkohtu Rooma statuudi inimsusevastaste kuritegude definitsioonist. Komisjoni liikmeteks kutsus president Lennart Meri minister Max Jakobsoni Soomest, Uffe-Ellemann-Jenseni Taanist, Arseni Roginski Venemaalt, vabahärra Wolfgang von Stetteni Saksamaalt ning Paul Goble'i, Nicholas Lane'i ja Peter Reddaway Ameerika Ühendriikidest. Komisjoni esimees oli Max Jakobson.

Oma esimese raporti inimsusevastaste kuritegude kohta Eestis Saksa okupatsiooni ajal avaldas komisjon 2001. aastal. Kolm aastat hiljem avaldatud raport käsitles aastaid 1940-1941. Tänavu valminud raport käsitleb alates 1944. aastast Eestis toime pandud inimsusevastaseid kuritegusid. 2006. aastal ilmusid komisjoni kahe esimese raporti aluseks olnud uurimistööd raamatuna "Estonia 1940-1945 : Reports of the Estonian International Commission for the Investigation of Crimes Against Humanity". Komisjoni viimase raporti aluseks olnud uurimistööd avaldatakse järgmise aasta jaanuaris.

Vabariigi Presidendi Kantselei
avalike suhete osakond
tel 631 6229